

Sygn. akt III AUa 982/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Monika Kowalska
Sędziowie:	SSA Maria Szaroma (spr.) SSA Halina Gajdzińska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Renata Tyrka

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2012 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **D. Z.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawczynie D. Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach Wydziału VI Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 11 maja 2012 r. sygn. akt VI U 292/12

o d d a l a apelację.

Sygnatura akt: III AUa 982/12

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 19 grudnia 2012 r.

Wyrokiem z dnia 11 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w Kielcach VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie od decyzji z dnia 11 stycznia 2012 r., którą Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił D. Z. przyznania emerytury w wieku obniżonym, bowiem nie udowodniła ona co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

Sąd Okręgowy stwierdził, iż wnioskodawczynie ur. w dniu (...) udowodniła 20 lat 6 miesięcy i 6 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 12 lat, 11 miesięcy i 3 dni okresów pracy w warunkach szczególnych.

Wnioskodawczynie nie pozostaje w stosunku pracy i nie jest członkiem OFE.

Sąd I instancji ustalił, iż w okresie od 12 marca 1995 r. do 31 grudnia 1998 r. wnioskodawczynie zatrudniona była w Hucie (...) SA w upadłości jako samodzielna księgowa w dziale księgowości syntetycznej w pionie głównego księgowego, a do jej obowiązków należało między innymi wprowadzanie danych dotyczących działalności Huty (...) do komputera, wprowadzała dokumenty księgowe papierowe, kartotekę klienta, dokumenty inwentaryzacyjne oraz dokumenty związane z księgowością. Ponadto sporządzała zestawienia obrotów i sald.

Czynności te wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wnioskodawczynie posiada świadectwo pracy w szczególnych warunkach za sporny okres, gdzie jej stanowisko przyporządkowane zostało w wykazie A dział 14 poz. 5 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w związku z Zarządzeniem Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 29 czerwca 1985 r.

Sąd Okręgowy powołując się na treść przepisu art. 184 ust. 1 i 2 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227) uznał, iż wnioskodawczynie będąc zatrudniona w spornym okresie w Hucie (...) SA na stanowisku samodzielnego księgowego nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach przyporządkowane w wykazie A Rozporządzenia R.M. z 7 lutego 1983 r. określoną jako pracę „operatora mikroskopów i monitorów ekranowych”.

Wobec powyższego zdaniem Sądu Okręgowego wnioskodawczynie jako samodzielna księgowa wykonywała szereg czynności przy pomocy komputera jednakże nie jako operator mikroskopów czy monitorów ekranowych, o których mowa w w/w rozporządzeniu. Sąd I instancji podważył również uznanie zatrudnienia wnioskodawczynie w szczególnych warunkach w Ośrodku Przetwarzania Informacji od 1 marca 1983 r. do 11 marca 1995 r., bowiem nie wykonywała ona pracy operatora mikroskopów i monitorów ekranowych.

W tym stanie rzeczy Sąd I instancji orzekł jak w sentencji na zasadzie art. 477¹⁴ §1 kpc.

Od powyższego wyroku **apelację** złożyła wnioskodawczynie wnosząc o jego zmianę i przyznanie emerytury w wieku obniżonym ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Skarżąca zarzuciła naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię przepisów wykazu A dział 14 poz. 5 rozporządzenia R. M. z dnia 7 lutego 1983 r. poprzez uznanie, że praca na stanowisku samodzielnej księgowej nie ma charakteru pracy w warunkach szczególnych.

Skarżąca zarzuciła sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zabranego w sprawie materiału dowodowego tj. naruszenie przepisów art. 233 kpc poprzez dokonanie dowolnej oceny dowodów zebranych w sprawie. W konsekwencji wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez orzeczenie przysługującym prawie do emerytury ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy Sądowi do ponownego rozpoznania.

Wnioskodawczynie podniosła, iż w jej ocenie istnienie wykazów stanowisk pracy nie może być czynnikiem przesądzającym o tym, czy praca na danym stanowisku jest pracą w warunkach szczególnych, a za taką uważa się pracę o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz w znacznym stopniu uciążliwości lub wymagająca wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne. Jej zdaniem praca przy komputerze w spornym okresie nie była powszechna, zaś szkodliwość pracy przy tamtych modelach monitorów była znaczna.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem nie zawiera argumentów pozwalających podważyć prawidłowość zaskarżonego wyroku.

W rozpoznawanej sprawie w pierwszym rzędzie należy zauważyć, iż jej rozstrzygnięcie zależy od ustalenia czy wnioskodawczynie D. Z. posiadała wymagany okres pracy w szczególnych warunkach, umożliwiając jej uzyskanie

prawa do wcześniejszej emerytury. Stosownie do treści art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym ur. po 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, jeżeli w okresie wejścia w życie ustawy tj. 1 stycznia 1999 r. osiągnęli:

1/ okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet

2/ oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ust. 1.

Wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których przysługuje prawo do emerytury ustala się na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8 poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z dyspozycją §1 ust.1 w/w rozporządzenia przepisy tego aktu stosuje się do pracowników w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienione § 4-15 oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia zwanych dalej „wykazami”.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§2).

Na gruncie niniejszej sprawy bezspornym było, że wnioskodawczyni w dacie zaskarżonego wyroku spełniła warunek wieku jak również udokumentowała posiadanie wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego. Przedmiotem postępowania było ustalenie, czy wnioskodawczyni na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach na stanowisku wymienionym w wykazie A rozporządzenia RM z 7 lutego 1983 r. w okresie od 12 marca 1995 r. do 31 grudnia 1998 r. w Hucie (...) SA w O..

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji przeprowadził staranne i wnikliwe postępowanie dowodowe dopuszczając dowód z zeznań wnioskodawczyni, świadków, akt osobowych, akt organu rentowego, w oparciu o które dokonał charakterystyki pracy wnioskodawczyni na stanowisku samodzielnej księgowej. Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podziela ustalenia Sądu I instancji. Podnieść należy, iż stanowisko księgowej nie zostało wymienione w rozporządzeniu R. M. z dnia 7 lutego 1983 r. w wykazie A ani też w wykazach aktu resortowego do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 29 czerwca 1985 r. Co prawda z wydanego wnioskodawczyni świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych wynika, że w okresie od 12 marca 1995 r. do 31 grudnia 1998 r. stale i w pełnym wymiarze wykonywała pracę przy obsłudze monitora ekranowego na stanowisku samodzielnego księgowego w dziale głównego księgowego, wymienionym w wykazie A dział XIV poz. 5 powołanego rozporządzenia oraz w dziale XIV poz. 5 pkt 4 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego. Należy zauważyć, iż choć zarówno w treści wykazu A działu XIV poz. 5 załącznika do w/w rozporządzenia jak i poz. 5 pkt 4 zarządzenia resortowego jest mowa o stanowiskach przy „obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych”, to nie można pomijać brzmienia pierwszej części zdania, w którym jest o nim mowa.

Redakcja tego uregulowania stawia bowiem na pierwszym miejscu charakterystykę, że są to prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego opartej na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, własnych przekonań, wiedzy i posiadanego zasobu doświadczenia życiowego praca samodzielnego księgowego nie jest pracą odpowiadającą w pełni tej charakterystyce.

Wnioskodawczyni w swojej pracy bez wątpienia posługiwała się komputerem, ale sposób korzystania z monitora ekranowego nie wymagał szczególnie precyzyjnego widzenia, ani też nie może być uznany za szczególnie obciążający

ponad przeciętną miarę narząd wzroku, a oba te warunki musiałyby być spełnione łącznie. Gdyby w istocie tak miało być, to z pewnością znalazłoby to odzwierciedlenie w przedmiotowych aktach prawnych w szczególności w treści rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., czemu dał wyraz Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 października 2005 r. I UK 41/05 OSNP 2006/1920/306, wyrok SN z dnia 19 października 2007 r. III UK 38/07.

Należy podnieść, iż korzystanie z komputera przy wykonywaniu pracy na zajmowanym stanowisku nie jest zdarzeniem szczególnym lub nadzwyczajnym zwłaszcza w dobie powszechnej komputeryzacji. Praca z użyciem komputera nie może być zaś niejako a priori uznawana za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach, gdyż mogłoby to prowadzić do nieuprawnionego twierdzenia, że każdy pracownik korzystający w pracy z komputera jest zatrudniony w szczególnych warunkach, co mogłoby być zaliczane do zatrudnienia w szczególnych warunkach dla celów emerytalnych.

Podstawowym ustawowym założeniem i zarazem zasadniczym kryterium ustalania uprawnień z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach pracy mogą być tylko okresy zatrudnienia przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia lub znacznym stopniu uciążliwości, wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia, a ponadto zatrudnienie takie powinno być wykonywane wyłącznie w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk pracy ustalone na podstawie rozporządzenia R. M. z dnia 7 lutego 1983 r. w ramach wykazu A dział XIV poz. 5, a jak podniesiono powyżej w wykazie tym nie ma pozycji, która by kwalifikowała pracę samodzielnego księgowego. Kwalifikacji podlega wyłącznie szkodliwa praca przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych, która jako szczególnie obciążająca wzrok pracownika została wymieniona w wykazie tego rodzaju prac ustalonym na podstawie w/w przepisu.

Konkludując podkreślić należy, iż o uprawnieniach pracownika do emerytury na warunkach przewidzianych w rozporządzeniu decyduje łączne spełnienie określonych w nim przesłanek. Odróżnić należy bowiem sytuację, w której dany pracownik faktycznie zajmuje stanowisko operatora elektronicznych monitorów ekranowych od sytuacji, w której osoba zatrudniona na stanowisku samodzielnego księgowego przy wykonywaniu swoich czynności zawodowych korzysta z komputera.

Ustosunkowując się do podniesionego przez apelującą zarzutu naruszenia art. 233 §1 kpc wskazać należy, iż zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r. sygn. akt II UKN 685/98 OSNP/17/655 ramy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których Sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i ważyć ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji nie naruszył zasady swobodnej oceny dowodów. W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał podniesione zarzuty w apelacji za bezzasadne. Skoro wnioskodawczyni nie legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pomimo spełnienia pozostałych przesłanek (wiek, staż) nie nabyła prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 385 kpc orzekł jak w sentencji.

MZ